

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.911/2023/27.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke
Dr. Varga Eszter, előadó bíró
Molnár Ferencné dr., bíró
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, bíró
Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2023. november 21.

Az ügy tárgya: csalás büntette és más bűncselekmény

Terhelt(ek):

Első fok: Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság, 6.B.574/2016/41., ítélet,
tárgyalás, 2020. január 29.

Másodfok: Fővárosi Törvényszék, 20.Bf.7621/2020/26., ítélet,
tanácsülés, 2021. szeptember 28.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt
a Legfőbb Ügyészség

Az indítvány iránya: a terhelt javára
hatályon kívül helyezésre

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette és más bűncselekmény miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Legfőbb Ügyészség, valamint a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványokat elbírálva a Fővárosi Törvényszék 20.Bf.7621/2020/26. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a másodfokú bíróságot új eljárásra utasítja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 22.860 (huszonkettőezer-nyolcszázhatvan) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

I.

[1] A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság a 2020. január 29-én kihirdetett 6.B.574/2016/41. számú ítéletével a terheltet folytatólagosan elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) alpont, (6) bekezdés b) pont], folytatólagosan elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) alpont, (5) bekezdés b) pont] és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt halmazati büntetésül 6 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 6 év pénz kezelésével járó foglalkozástól eltiltásra és 6 év közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett arról, hogy a terhelt legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra, valamint a bűnjelekről, a polgári jogi ígényről és az illetékfizetési kötelezettségről.

[2] Védelmi fellebbezés alapján eljárva a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2021. szeptember 28. napján meghozott 20.Bf.7621/2020/26. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta. A terhelt cselekményeit folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntettének [Btk. 372. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) alpont, (6) bekezdés b) pont] és 7 rendbeli – egy esetben folytatólagosan elkövetett – hamis magánokirat felhasználása vétségének (Btk. 345. §) minősítette. A terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 5 évre enyhítette. A terheltet pénzügyi szolgáltatási, kiegészítő pénzügyi szolgáltatási és bankképviselési tevékenységet folytató intézménynél végzett tevékenységtől tiltotta el. Akként rendelkezett, hogy a terhelt legkorábban a szabadságvesztés büntetés fele részének letöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A terhelttel szemben 17.500.000 forint erejéig vagyonelkobzást rendelt el. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

II.

[3] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a terhelt és a Legfőbb Ügyészség nyújtott be felülvizsgálati indítványt. A terhelt a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára és a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára hivatkozással hatályon kívül helyezés és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása, míg a Legfőbb Ügyészség a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára hivatkozással hatályon kívül helyezés és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében.

[4] A terhelt kifogásolta, hogy a nyomozás során a tanút nem vonták be sértettként az eljárásba, valamint, hogy az elkövetési értéket úgy állapították meg, hogy a büntetőügynek nincs sértettje. Ezért az elsőfokú ítélet teljes megalapozatlanságban szenved.

[5] Kifejtette, hogy amennyiben az alapügyben eljáró bíróságok a sértettet nem tudják egyértelműen meghatározni, akkor a terhére rótt csalás elkövetési magatartása, a más tévedésbe ejtése vagy tévedésben tartása sem állapítható meg, hiányzik a csalás egyik törvényi tényállási eleme.

[6] A jogtalan haszonszerzési célzatra is tévesen következtetett a bíróság, mivel a kötvények mindvégig a megbízó számláján, azaz annak birtokában voltak.

[7] Sérelmezte a bizonyítási indítványainak az elutasítását, továbbá azt, hogy azért nem fogadta el a bíróság a vallomását, mert nem tudta alátámasztani, azonban ez a tisztességes eljáráshoz való jogát sérti.

[8] Álláspontja szerint a cselekménye akkor minősült volna sikkasztásnak, ha a Bank Zrt. tulajdonában álló és rábízott céges autóval, a tankolókártyával vagy a céges számítógéppel élt volna vissza. Mivel senki nem jelezte, hogy kár érte volna, a 17,5 millió forint vagyoneklobzás törvénysértő rendelkezés.

[9] Továbbá előadta, hogy a másodfokú ítélet rendelkező része a vele szemben kiszabott büntetés tartamát 5 évben, míg az ítélet indokolása 4 évben határozza meg. E vonatkozásban a másodfokú ítélet kijavítását indítványozta.

[10] A Legfőbb Ügyészség BF.964/2023/2. szám alatt felülvizsgálati indítványt terjesztett elő a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti okból, a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontjában írt eljárási szabálysértés miatt.

[11] A BF.964/2023/5. számú átiratában a terhelt felülvizsgálati indítványát részben törvényben kizártnak, részben alaposnak tartotta.

[12] Kifejtette, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet jogi minősítését megváltoztatta, és az enyhítésre irányuló fellebezésnek helyt adva, a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztést a rendelkező rész szerint 5 évre enyhítette.

[13] A másodfokú bíróság a terhelttel szemben kiszabott büntetés enyhítésének indokait az ítélet indokolásának [111] bekezdésében részletezte rögzítve azt, hogy a terhelt esetében a Btk. 82. § (2) bekezdés b) pontjának alkalmazása indokolt, amely alapján a kiszabott büntetés tartama 4 év.

[14] A másodfokú ítélet rendelkező részében megjelölt, a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés 5 év, és ezzel szemben, az ítélet indokolásában megjelölt 4 év olyan, egymással ellentétes megállapítás, amely egymást nyilvánvalóan kizárja, és nem állapítható meg, hogy ezek közül a másodfokú bíróságnak melyik a ténylegesen elfoglalt álláspontja.

[15] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Fővárosi Törvényszék 20.Bf.7621/2020/26. számú ítéletét helyezze hatályon kívül, és a törvényszéket utasítsa új eljárás lefolytatására.

[16] A terhelt védője a felülvizsgálati indítványra tett észrevételében csatlakozott a terhelt indítványában foglaltakhoz, illetve a Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványában

foglaltakkal egyetértve, kérte a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítását.

III.

[17] A Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványa alapos, míg a terhelt felülvizsgálati indítványa részben alapos.

[18] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, hogy felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye, kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[19] A Be. 659. § (5) bekezdése szerint a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot – a (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében, és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

[20] A terhelt terhére kizárólag az ügyészség terjeszthet elő felülvizsgálati indítványt a jogerős ügydöntő határozat közlésétől számított hat hónapon belül [Be. 652. § (3) bekezdés].

[21] Azonban az eljárási szabálysértés [Be. 649. § (2) bekezdés] miatt előterjesztett felülvizsgálati indítványnak nincs iránya (1/2021. BJE).

[22] Következésképpen az is közömbös, hogy az ekkénti indítványt akár az előterjesztője, akár a felülvizsgálattal érintett a terhelt javára vagy terhére irányulónak tekint. A Be. nem ad lehetőséget sem a jogerő előtt, sem a jogerőt követően a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések valós, lehetséges kihatásának mérlegelésére, az ugyanis az abszolút ok relativizálása lenne (1/2021. BJE V. pont).

[23] Ekként a Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványa joghatályos.

[24] Kétségtelen, hogy a terhelt felülvizsgálati indítványa anyagi jogi felülvizsgálati okot is megjelölt, azonban a Kúria elsőként a felülvizsgálati indítványokban hivatkozott feltétlen eljárási szabálysértés meglétét vizsgálta.

[25] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. A Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja értelmében ilyen feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, ha az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.

[26] A jelenleg hatályos Be. – eltérve az 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) rendelkezéseitől – az indokolási kötelezettséggel összefüggésben feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésként már csupán e szabályt tartalmazza.

[27] A Kúria ezzel összefüggésben rámutat a következőkre.

[28] A bíróság indokolási kötelezettségének teljesítése közjogi és perjogi szabályokból fakadó kötelezettség, amely nem diszkrecionális, hanem törvényileg szabályozott. A bírói döntés indokolásának megléte törvényileg egzakt kötelezettség, legfeljebb mikéntje lehet mérlegelés tárgya; ez utóbbi immár relatív eljárási szabálysértés körébe tartozó [Be. 609. § (2) bekezdés d) pont].

[29] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés második fordulata kimondja, hogy „A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”.

[30] A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 13. § (1) bekezdése értelmében a bíróság határozatát – ha a törvény kivételt nem tesz – indokolni köteles.

[31] A rendelkező rész és az indokolás közti ellentét az ítéletnek azért semmisségre vezető hibája, mert ezen ellentmondás esetében nem állapítható meg, hogy a bíróság valójában milyen döntést hozott, azaz jelen ügyben, hogy a terhelttel szemben milyen mértékű szabadságvesztés büntetésről kívánt határozni.

[32] Következtes a bírói gyakorlat abban, hogy a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében, vagyis az úgynevezett főkérdésekben kell ellentétnek fennállnia a határozat indokolása és a rendelkező rész között (BH 2019.196.). A főkérdésben való ellentétnek az a lényege, hogy nem dönthető el a bíróság akarata.

[33] A Be. 451. § (1) bekezdése szerint a bíróság határozata – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – bevezető részből, rendelkező részből, jogorvoslati részből, indokolásból és záró részből áll. Az (5) bekezdés értelmében az indokolás a bíróság által megállapított, a döntés alapjául szolgáló, jelentős tényeket és körülményeket, valamint a határozat alapjául szolgáló jogszabályokat tartalmazza.

[34] A Be. 561. § (3) bekezdés f) pontja alapján az ügydöntő határozat indokolása tartalmazza a határozat egyéb rendelkezéseinek indokolását az alkalmazott jogszabályok megjelölésével.

[35] Az iratokból kitűnően az alábbiak állapíthatók meg:

– A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság az ítéletében a terhelttel szemben az elsőfokú bíróság által kiszabott szabadságvesztés tartamát 5 évre enyhítette (Fővárosi Törvényszék 20.Bf.7621/2020/26. számú ítélet rendelkező része, első oldal ötödik bekezdés).

– A fenti jogerős ítélet indokolása szerint a törvényszék lehetőséget látott a törvénnyel első alkalommal összeütközésbe kerülő terhelt büntetésének a Btk. 82. § (1) bekezdés és (2) bekezdés b) pontjában írtak alkalmazásával történő enyhítésére, ezért azt a törvényi büntetési tételkeret alsó határa alatti tartamra, 4 évre mérsékelte {Fővárosi Törvényszék 20.Bf.7621/2020/26. számú ítélet [111] bekezdés utolsó mondata}.

[36] Ily módon a megtámadott határozatból a büntetés mértéke nem állapítható meg, azaz, hogy a terhelttel szemben 5 év vagy 4 év tartamú szabadságvesztés büntetés kiszabására került-e sor.

[37] Ez a helyzet értelemszerűen azt eredményezte, hogy a másodfokú döntés megváltoztató rendelkezése a büntetéskiszabásra vonatkozóan nyilvánvalóan ellentétben áll a másodfokú ítélet indokolásában írt azon érveléssel, hogy a másodfokú bíróság lehetőséget látott a Btk. 82. § (1) bekezdés és (2) bekezdés b) pontja szerinti enyhítő szakasz alkalmazásával a szabadságvesztés büntetés legkisebb mértékénél – ami jelen ügyben 5 év lenne – kisebb mértékű, 4 év büntetés kiszabására.

[38] A feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés megállapítása folytán a Kúria a terhelt felülvizsgálati indítványában hivatkozott anyagi jogi okból a felülvizsgálatot értelemszerűen nem végezhetette el.

[39] Ekként a Kúria a megtámadott határozatot a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti okból, a Be. 663. § (1) bekezdés b) pontja alapján hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárásra utasította. A bűnügyi költség viseléséről pedig a Be. 664. § (1) bekezdés záró fordulata szerint rendelkezett.

IV.

[40] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdésére figyelemmel a Be. 628. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

Budapest, 2023. november 21.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Eszter s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró

A Kúria Bfv.III.911/2023/27. számú határozata 2023. november 21. napján véglegessé vált.

Budapest, 2023. november 21.

Dr. Bartkó Levente s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző